

ENGELLİLER KANUN TASARISI ve BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARI TASLAĞIDIR.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Genel Esaslar

Amaç

MADDE 1-

Bu kanunun amacı, özürülerin sağlık, eğitim, rehabilitasyon, istihdam, bakım ve sosyal güvenliğine ilişkin sorunlarının çözümü ile her bakımdan gelişmelerini ve önlerindeki engelleri kaldırmayı sağlayacak tedbirleri alarak topluma tam katılımlarını sağlamak ve bu hizmetlerin koordinasyonu için gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

Kapsam

MADDE 2-

Bu kanun özürülü bireyler, aileleri ile özürüülere yönelik olarak hizmet veren kamu kurum, kuruluş ve diğer ilgilileri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3-

Bu kanunun uygulanmasında;

a) **Özürüülük:** Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerin çeşitli derecelerde kaybedilmesi nedeniyle, toplumsal yaşama uyum sağlanması ve günlük gereksinimlerin karşılanmasında güçlüklerle karşılaşılması, korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık, destek hizmetleri ve yapılarda, açık alanlarda özel fiziki düzenlemelere ihtiyaç duyulması durumunu,

b) **Özürülü :** Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık, destek hizmetleri ve yapılarda, açık alanlarda özel fiziki düzenlemelere ihtiyaç duyan kişiyi,

c) **Rehabilitasyon:** Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle oluşan özürlü ortadan kaldırmak veya özürüülüğün etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmek, özürülüye yeniden fiziksel, mental, sosyal, mesleki ve ekonomik yararlılık alanlarında başarabileceği en üst düzeyde yetenekler kazandırarak; evinde, işinde ve sosyal yaşamında kendine ve topluma yeterli olabilmesi amacıyla verilen tıbbi, psiko-sosyal, mesleki hizmetler bütünü,

d) **Tıbbi Rehabilitasyon:** Sakatlık durumunu, fizyolojik, anatomik ve çevresel kısıtlamaların elverdiği ölçüde azaltmaya, mümkünse ortadan kaldırmaya yönelik tedavi uygulamalarını içeren ve özürülü kişinin fiziksel kapasitesini artırarak günlük yaşamda mümkün olabilen en üst fonksiyonel bağımsızlık seviyesine ulaşmasını sağlamayı amaçlayan hizmetler bütünü,

e) **Mesleki Rehabilitasyon:** Herhangi bir mesleği olmayan, mesleğinde yetersiz olan veya meslek değiştirmek isteyen sakatların işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan ve özür grubuna uygun meslekte yetiştirilerek, fiziki ve mesleki yönden en yüksek kapasiteye ulaştırılmalarını sağlamak ve yetiştirildikleri meslekte istihdamlarını veya kendi işlerini kurmalarını sağlamak amacıyla; özürünün fiziksel, mental ve mesleki beceri ve yeteneklerinin değerlendirilmesi, mesleki rehberlik ve danışmanlık, mesleki eğitim, istihdam ve izleme hizmetler bütünü,

f) **Psiko-sosyal Rehabilitasyon:** Özürülü kişi-aile, özürülü kişi-arkadaş, özürülü kişi-iş/okul ilişkileri açısından özürülü tüm çevresi ile değerlendiren ve sosyal yaşama uyum sağlamasına zemin hazırlayan çalışmaların tümünü,

g) **Özel Eğitim:** Eğitimden yararlanamayan veya kısmen yararlanabilen çocuklar için bu alanda yetiştirilmiş özel eğitimciler tarafından, özel programlar, yöntemler geliştirilerek ve özel araç-gereçler kullanılarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimi,

h) **Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey:** Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyi,

i) **Kaynaştırma:** Sakat bireylerin; yeteneklerinin sınırları ve eğitim gereksinimleri içinde mümkün olduğunca eğitim ortamlarında, akranlarıyla birlikte gerekli düzenlemeler yapılarak ve destek hizmetleri sağlanarak eğitim görmesinin sağlanmasını,

j) **Ulaşılabilirlik:** Farklı kişisel özellikleri bulunan insanların bağımsız olarak kendine sunulan tüm olanaklara, fiziksel ve sosyal olarak yaratılan etkinliklere ve donatılara -bilgisel, iletişimsel, psikolojik, fiziksel-ulaşabilmesini ve yararlanabilmesini

k) **Korumalı İşyeri:** Özürlülükleri nedeniyle emek piyasasında ve rekabete dayalı işyerlerinde çalışma imkanları kısıtlı olan bireylerin çalışabilecekleri, çalışma ortamının özel olarak düzenlendiği, sakatlara mesleki rehabilitasyon ve istihdam oluşturmak amacıyla kurulan, devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen işyerlerini,

l) **Özürlü Kota Sistemi:** Özürlü işgücünün, emek piyasasında çalışabilmesini sağlamak amacıyla işverenlerin belirli oranda veya sayıda özürlü çalıştırma mecburiyetine dayanan uygulamayı,

m) **Bakıma Muhtaçlık:** Bedensel, zihinsel ve/veya ruhsal, duygusal bütünlüğü tam olmayan, günlük hayatın gereklerini yerine getiremeyen veya güçlükler ve değişik engellerle karşılaşan kişilerin muhtaçlık durumunu,

n) **Bakıma Muhtaç Kişi:** Yaşlılık, bedensel, zihinsel ve ruhsal hastalık veya özürlülük sonucunda, sürekli veya geçici olarak günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde veya daha fazla derecede yerine getiremeyen, kendine bakamayacak durumda olan ve bu sebeple başkalarının yardımına ihtiyaç duyan kişiyi,

o) **Bakıma Muhtaç Özürlü:** Bedensel, zihinsel, ruhsal ve duygusal özürlü nedeniyle, sürekli veya geçici olarak günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde veya daha fazla derecede yerine getiremeyen, kendine bakamayacak durumda olan ve bu sebeple başkalarının yardımına ihtiyaç duyan kişiyi,

p) **Bakım Merkezi:** Bakıma muhtaç kişi veya özürlülere bakım hizmetinin geçici veya sürekli sağlandığı merkezleri,

q) **Rehabilitasyon Merkezi:** Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle oluşan özürlü ortadan kaldırmak veya özürlülüğün etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmek, özürlüye yeniden fiziksel, mental, sosyal, mesleki ve ekonomik yararlılık alanlarında başarabileceği en üst düzeyde yetenekler kazandırarak; evinde, işinde ve sosyal yaşamında kendine ve topluma yeterli olabilmesini sağlamak amacıyla hizmet veren merkezleri,

r) **Süreğen Hastalık:** Tıbbi veya cerrahi yöntemlerle tam olarak iyileştirilemeyen, sürekli veya ataklar halinde belirti veren hastalıkları,

s) **Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri:** Bedensel, zihinsel, ruhsal ve duygusal özürlüleri nedeniyle normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olan bireylerin, fonksiyon kayıplarını gidermek ve toplum içinde kendilerine yeterli olmalarını sağlayan beceriler kazandırmak ve/veya bu becerileri kazanamayanlara devamlı bakmak üzere kurulan kuruluşları, ifade eder.

Genel esaslar

MADDE 4-

Bu kanun kapsamında bulunan hizmetlerin yerine getirilmesinde aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Özürlülerin aleyhlerine sonuç doğuracak ayrımcılığa karşı korunması esastır.

b) Devlet özürlülüğün önlenmesine yönelik her alanda sosyal politikalar geliştirir.

c) Bakıma muhtaç özürlülerin bakım güvencesi Devlet tarafından temin edilir.

d) Devlet tarafından insan onur ve haysiyetinin dokunulmazlığı temelinde özürlülerin ve özürlülüğün her tür istismarına karşı sosyal politikalar geliştirilir.

e) Özürlülüğün doğan sosyal haklar, özürlülük sebebine bakılmaksızın eşitlik ilkesine göre düzenlenir.

f) Özürlülere verilecek hizmetler, belirlenen ulusal politikalar ve uygulama esasları doğrultusunda yürütülür. Ulusal politikalar, özürlülerin toplumla bir arada yaşaması için ihtiyaç duyulan şartların sağlanması esasına dayanır. Bu çerçevede, özürlülere hizmet veren kurum ve kuruluşların programları ve hizmetleri ile ilgili bilgilerin, ulaşılabilir şekilde özürlülere, ailelerine, bu alanda çalışanlara ve toplumun tüm bireylerine yayılması esastır.

g) Yaşama hakkının kutsallığı ve dokunulmazlığı temelinde özürlü doğma ihtimali gerekçesi ile kürtaja cevaz verilemez. Yeni doğacak ve doğmuş olanlarda tespiti mümkün olan özürlü ve hastalıklarla ilgili taramaların yapılması esastır.

h) İnsanların hayatını korumak ve devam ettirmek ilkesine bağlı olarak hiçbir özürlü ve bakıma muhtaç bireye ötenazi uygulanamaz.

i) Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kuruluşların, özürlülerle ilgili olarak verdiği hizmetler Özürlüler İdaresi Başkanlığının eşgüdümü ve koordinesinde yürütülür.

j) Özürlülere yönelik hizmetlerde, uygulamalarda ve mevzuatta kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarca uluslar arası düzeyde kabul edilmiş tanım, kavram ve sınıflandırmalar kullanılır.

k) Her özürlü bireyin, bağımsız olarak yaşayabilme, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanma, eğitim alma, meslek edinme, çalışma, sosyal güvenlik, sosyal ve kültürel yaşama katılma hakkı hiçbir şekilde kısıtlanamaz.

l) Özürlülere yönelik olarak alınacak tüm kararlarda ve verilecek tüm hizmetlerde özürlülerin, ailelerinin ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı Özürlüler İdaresi Başkanlığınca gerçekleştirilir.

m) Toplumun tüm bireylerinin özürlü birey ve özür konusunda bilgilendirilerek, özürlü bireylere yönelik tutum ve davranışların olumlu yönde değiştirilmesine yönelik eğitim programları Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından koordine edilir ve kitle iletişim araçlarıyla duyurulur.

n) Kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet planlama ve sunumu süreçlerinde özürlü bireylerin gereksinimleri göz önünde bulundurularak Özürlüler İdaresi Başkanlığınca bu hizmetler izlenir ve değerlendirilir.

o) Özürlülerin sosyal, kültürel, eğitsel, sanatsal, sportif ve dini etkinliklere eşit katılımın önündeki engeller kaldırılır. Alınan tedbirler Özürlüler İdaresi Başkanlığınca takip edilir.

p) Özürlülere yönelik hizmetlerin sunumunda aile bütünlüğünün korunması sağlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Özürlülere Yönelik Hizmetler ve İlgili Kurumlar,

MADDE 5-

Hizmetler ve kurumsal yetki dağılımı aşağıdaki şekildedir:

a) **Koruyucu Önleyici Hizmetler:** Toplumun özürlülük konusunda bilgilendirilmesi, koruyucu hekimlik kapsamında özürlülük ve hastalıktan dolayı doğabilecek bakıma muhtaçlık risklerine karşı her türlü tedbirin alınması, annenin gebelik öncesi ve esnasında takibin yapılarak sağlıklı doğumların gerçekleştirilmesi, gebelik döneminde çeşitli testler, muayene ve tahliller ile tespit edilebilen hastalık ve özür durumlarının belirlenmesi ve önlenmesi hizmetleridir.

Bu hizmetler, Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastaneleri tarafından diğer kurumlarla işbirliği yapılarak yürütülür.

b) **Erken Teşhis ve Müdahale Hizmetleri:** Annenin gebelik döneminde ve doğum sonrasında anne-çocuk sağlığı açısından çeşitli testler, muayene ve tahliller ile tespit edilebilen hastalık ve özür durumlarının belirlenmesi, tespit edilen hastalık ve özür durumunun ayrıntılı araştırmasının yapılarak teşhisin konulması, teşhis yönünde gerekli erken müdahalenin yapılması hizmetleridir.

Bu hizmetler, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve üniversite hastaneleri tarafından diğer kurumlarla işbirliği yapılarak yürütülür.

c) **Tedavi Hizmetleri:** Özürlülerin özründen dolayı ihtiyaç duyduğu tıbbi hizmetlerdir.

Bu hizmetler, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve üniversite hastaneleri tarafından yürütülür.

d) **Tedavi Sonrası Rehabilitasyon Hizmetleri :**

1. Tıbbi Rehabilitasyon Hizmetleri; özürünün özründen dolayı ihtiyaç duyduğu tedavi hizmetlerinden yararlanmasını müteakiben tedavinin devamı niteliğindeki hizmetlerdir.

Bu hizmetler Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve üniversite hastaneleri bünyesinde ve diğer kurumlarla işbirliği yapılarak yürütülür.

2. Psiko-Sosyal Rehabilitasyon Hizmetleri; özürünün sosyal hayata uyumunun ve katılımının sağlanması ve teşvik edilmesi; kültürel, sportif ve sanatsal etkinliklere katılımlarının desteklenmesi hizmetleridir. Bu hizmetler yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne ve diğer kurumlarla işbirliği içinde yürütülür.

3. Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam Hizmetleri; özürünün uygun bir işte verimli bir şekilde çalışabilmesi için mesleki rehberlik, mesleki eğitim, seçilen işe yerleştirme ve işyerinde uyum hizmetleridir. Bu hizmetler, korumalı işyeri, evde çalışma gibi alternatif çalışma modelleri de kullanılarak gerçekleştirilir.

4. Bu hizmetler yerel yönetimler, Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve diğer kurumların işbirliği ile yürütülür.

e) **Eğitim Hizmetleri:** Özürlünün eğitim ihtiyacının giderilmesi amacıyla özel eğitim programları çerçevesinde; kaynaştırma, özel alt sınıf, özel eğitim okulu hizmet modelleri ile sunulan hizmetlerdir.

Bu hizmetler, Milli Eğitim Bakanlığınca ve diğer kurumlarla işbirliği yapılarak yürütülür.

f) **Bakım Hizmetleri:** Özürlünün özbakımının dışında diğer sosyal ihtiyaçlarını kendisinin giderememesi ve başkasının sürekli olarak yardımına ihtiyaç duyması halinde özbakımını sağlamaya ve ev işlerini yürütmeye yönelik hizmetlerdir.

Bu hizmetler, bakıcı aile fertleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, yerel yönetimler ve diğer kurumların işbirliği ile yürütülür.

g) **Sosyal Yardım Hizmetleri:** Özürlünün asgari düzeyde dahi yaşam ihtiyaçlarını giderememesi halinde yardıma ve bakıma muhtaçlık derecesine göre maddi yönden desteklenmesi hizmetleridir.

Bu hizmetler Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Genel Sekreterliği, yerel yönetimler ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür. Ancak, bu hizmetlerin belirtilen kurumların kaynaklarının tek çatı altında toplanarak oluşturulacak tek kurum tarafından yürütülmesi esastır.

h) **Ulaşılabilirlik Hizmetleri:** Özürlünün toplumsal hayat alanlarındaki tesis, yapı, bilgi ve hizmete ulaşabilmesine yönelik hizmetlerdir.

Bu hizmetler yerel yönetimlerce diğer kurumlarla işbirliği yapılarak yürütülür.

Özürlüler İdaresi Başkanlığı, bütün bu hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesi açısından kurumlar arasında işbirliğini sağlar. Ayrıca, sivil toplum kuruluşlarının bu hizmetlere aktif katılımını teşvik eder.

Sosyal Bakım Uygulamaları:

MADDE 6-

Bakıma muhtaç özürlülere yönelik sosyal bakım hizmetleri, bakım merkezleri ve eve yönelik gezici hizmet programları aracılığı ile yürütülür. İleri derecede bakıma muhtaç insanların bakımını, bakıcı aile fertlerinin talebi üzerine, bakım merkezleri üstlenir.

Bakıcı aile fertlerinin hastalığı veya yıllık izin kullanmak istemeleri halinde bakıma muhtaç özürlülerin bakımı geçici olarak bakım merkezleri tarafından gerçekleştirilir.

Bakıcı aile fertlerinin sosyal güvenliği sağlanır. Bunların Sosyal güvenliği, yardıma ve bakıma muhtaçlık derecesine göre belirlenir.

Evde bakım kalitesini artırmak amacıyla bakıcı aile fertlerine bakım kursları düzenlenir, özürlü dostu araç gereç temin edilir ve gerekli görülen ev tadilatlarına destek sağlanır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Özürlüler İdaresi Başkanlığınca bir yıl içinde hazırlanacak bir yönetmelikle sosyal bakım hizmetleri ile ilgili çalışma usul ve esasları belirlenir.

İş ve Meslek Analizi

MADDE 7-

Özürlüler İdaresi Başkanlığının koordinasyonunda Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı ve üniversitelerle işbirliği ile özür türlerini dikkate alan iş ve meslek analizleri yapılır. Bu analizlerin ışığında özürlülerin durumlarına uygun mesleki rehabilitasyon programları geliştirilir ve bu programlar dahilinde ilgili mesleklerde eğitim almaları sağlanır.

Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam

MADDE 8-

Özürlülerin mesleki eğitim, mesleki rehabilitasyon ve istihdamları ile ilgili uygulanabilir proje ve programlar geliştirilir. Özürlü kota sistemi, işverenlerin ve işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısına ve mali güçlerine göre esnek bir şekilde düzenlenir. Özürlü istihdamını artırabilmek amacıyla özürlü dostu alternatif ve esnek çalışma biçimleri teşvik edilir. Özürlülük durumları sebebiyle işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan özürlü bireylerin istihdamı, korumalı işyerleri aracılığıyla sağlanır. Mesleki rehabilitasyon ve korumalı işyerlerinin ne surette ve hangi esaslara göre yürütüleceği ve açılacağı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı ve Özürlüler İdaresi Başkanlığınca bir yıl içinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Yüksek Öğretim

:

MADDE 9-

Özürli dostu eğitim anlayışı ile özürli üniversite öğrencilerinin daha iyi öğrenim görmelerini sağlayabilmek için, Yüksek Öğretim Kurumu bünyesinde araç-gereç temini ve özel ders materyallerinin hazırlanması gibi konularda sürekli çalışma yapacak "Özürli Danışma Merkezi" kurulur.

Özürli için yüksek öğretim kurumlarında kontenjan ayrılması konusunda gerekli çalışmalar yapılır. Özürlilerin eğitim ve sosyal hizmetler ihtiyacını karşılamak amacıyla yüksek öğretim kurumlarında özel eğitim ve sosyal hizmetler bölümlerinin sayısının artırılması yönünde çalışmalar yapılır ve eğitim fakültelerinin müfredat programlarına özel eğitim ve rehberlikle ilgili dersler konulur. Sosyal Bakım hizmetlerini nitelikli bir şekilde yürütmek için, Sosyal Hizmetler Yüksek Okullarında veya bölümlerinde "Sosyal Bakım" dersi konulur. Özürli ve çok boyutlu sorunlarına akademik bir anlayışla çözüm üretebilecek konumda olan fakülte veya bölümlerde özürlilik ve/veya özürli ile ilgili genel ve özel dersler konulur. Konuyla ilgili yönetmelik, Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu ve Özürli İdaresi Başkanlığı'nın ortak çalışması ile en geç bir yıl içinde hazırlanır.

Özürli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu

MADDE 10- Özürli ile ilgili hakları izlemesi ve değerlendirmesi ile ilgili Özürli İdaresi Başkanlığı'nın bünyesinde Özürli Haklarını İzleme ve Değerlendirme Kurulu kurulmuştur. Kurul, Başkanını kendi üyeleri arasından seçer. Özürli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu aşağıdaki üyelerden oluşur.

- a) Başbakan tarafından en az biri üniversite öğretim üyelerinden olması kaydıyla özürli ile ilgili konularda temayüz etmiş kişiler arasından seçilecek iki üye
- b) Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca görevlendirilecek bir üye
- c) İçişleri Bakanlığınca görevlendirilecek bir üye
- d) Sağlık Bakanlığınca görevlendirilecek bir üye
- e) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca görevlendirilecek bir üye
- f) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunca görevlendirilecek bir üye
- g) Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünce görevlendirilecek bir üye
- h) Aile Araştırma Kurumu Başkanlığınca görevlendirilecek bir üye
- i) Özürli İdaresi Başkanı
- j) Diyanet İşleri Başkanlığınca görevlendirilecek bir üye
- k) İnsan Hakları Üst Kurulunca görevlendirilecek bir üye
- l) Radyo Televizyon Üst Kurulu üyelerinden görevlendirilecek bir üye
- m) Türkiye Sakatlar Konfederasyonunun görevlendireceği bir üye

Özürli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu, özürli haklarına ilişkin ulusal politikalar oluşturulması ve uygulamalarda birlikteliğin sağlanması ve gelenek oluşturulmasına yönelik çalışmalar yürütür.

Kurulun çalışma usul ve esasları bir yıl içerisinde çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEĞİŞTİRİLEN HÜKÜMLER

MADDE 11-

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 2- Fiziksel, görme, işitme, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmiş özürliülerden; Özürliülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik ile belirlenen yetkili sağlık kurumlarından alınacak sağlık kurulu raporu ile resmi veya özel eğitim merkezlerinden yararlanması uygun görülen ve her yıl yayınlanan bütçe uygulama talimatında belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda herhangi bir kurum ve kuruluş tarafından karşılanmayan eğitim ve rehabilitasyona ilişkin yardımlar Fondan karşılanır. Bu yardımın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Başbakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 12-

02.09.1971 tarih ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde- 22 Sigortalılar, kurumdan malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü oldukları zihinsel, bedensel, ruhsal ve duygusal özrü bulunan çocukları ile kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan aynı durumdaki çocuklardan, sağlık tesislerinden alınacak sağlık kurulu raporu ile resmi veya özel eğitim merkezlerine gönderilenlerin, gelişim ve eğitimlerine ilişkin yardımlar, Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen esas ve miktarlarda Kurumca sağlanır."

MADDE 13-

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ıncı maddesinin (C) bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özürliüler İçin Verilen Sağlık Kurulu Raporu Yönetmeliği'ne uygun olarak sakatlık oranı en az %40 olanlardan yaşları ne olursa olsun, en az 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar"

MADDE 14-

506 Sayılı Kanunun geçici 87 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 15-

08.06.1949 tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (j) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"j Özürliülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak alınmış ve raporda sakatlık oranı en az %40 olanlardan en az 15 yıl fiili hizmeti bulunanların istekleri üzerine"

MADDE 16-

23.06.1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 19 uncu maddesinin 2 nci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Ancak, özürliülerin yaşamı için zorunluluk göstermesi halinde proje tadili kat maliklerinin en geç 3 ay içerisinde yapacağı toplantıda görüşülerek salt çoğunlukla karara bağlanır, toplantının bu süre içerisinde yapılamaması veya tadilat talebinin salt çoğunlukla kabul edilmemesi durumunda; ilgili kat malikinin talebi üzerine bina güvenliğinin tehlikeye sokulmadığını bildirir. Komisyon raporuna istinaden ilgili mercilerden alınacak tasdikli proje değişikliği veya krokiye göre inşaat, onarım ve tesis yapılabilir. İlgili merciler tasdikli proje değişikliği veya kroki taleplerini en geç altı ay içinde sonuçlandırır.

Komisyonun teşkili çalışma usul ve esasları, proje ve inşaat giderlerinin karşılanma usul ve esasları Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Özürliüler İdaresi Başkanlığı ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu temsilcilerinden oluşan bir kurul tarafından kanunun yayımlandığı tarihten itibaren 6 ay içerisinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 17-

25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin 4 üncü fıkrası (m) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"n) Özürliülere hizmet amaçlı kurulmuş dernek, vakıf ve bunların üst kuruluşlarının çalışmalarında kullanılmak üzere iktisap edecekleri motorlu kara taşıtlarıyla, bizzat özürliüler tarafından kullanılan ya da özürliünün taşınması amacıyla üçüncü dereceye kadar kan ve hısımlarından bir sürücü veya özürliü kişi tarafından iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılan özürliü adına trafik siciline kayıtlı özel tertibatlı olarak imal edilmiş, sonradan özel tertibat takılmış ve ilave özel tertibat takılmış motorlu kara taşıtları,

o) Özürliülerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç, özel bilgisayar programları ile fonksiyon kazandırıcı ortez-protez vb. yardımcı ve destekleyici cihazlar."

MADDE 18-

18.02.1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Özürlülere hizmet amaçlı kurulmuş dernek, vakıf ve bunların üst kuruluşlarının çalışmalarında kullanılmak üzere iktisap edilen veya iktisap edileceği belgelenen motorlu kara taşıtlarıyla, bizzat özürllüler tarafından kullanılan yada özürllünün taşınması amacıyla üçüncü dereceye kadar kan ve hısımlarından bir sürücü veya özürllü kişi tarafından iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılan trafik siciline özürllü adına kayıtlı olan özel tertibatlı olarak imal edilmiş, sonradan özel tertibat takılmış veya ilave özel tertibat takılmış motorlu kara taşıtları"

MADDE 19-

29.07.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına "gazilerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "özürllüler" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 27.06.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının (s) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"s) Belediyelerce işletilen veya belediyelerin işletim hakkını imtiyaz sözleşmeleriyle devrettiği her türlü toplu taşıma araçlarının ve duraklarının özürllülerin yararlanmasına ve ulaşabilirliği ile Türk Standartlarına uygunluğunu sağlamak, Özürllü Kimlik Kartına sahip özürllüler ile zorunlu refakatçilerinin ücretsiz ulaşımalarıyla, kendilerini geliştirmelerini ve toplumsal yaşamla bütünleşmeleri için gerekli tedbirleri almak, sosyal, kültürel, eğitsel, sanatsal ve sportif etkinliklerden indirimli veya ücretsiz yararlanması ile büyükşehir belediyelerince muhtaçlığını belgeleyen özürllülere su ve doğal gaz gibi hizmetlerin fatura bedellerine özür ve yardıma muhtaçlık derecesine göre en az %50 olmak üzere indirim yapmak, kiraya verilen büfe, otopark, tuvalet vb. işyerlerinin en az %10'unun öncelikli olarak özürllüler tarafından işletilmesi ve istihdamını sağlamak. Adı geçen işyerlerinin tahsisinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı, Özürllüler İdaresi Başkanlığı temsilcilerinden oluşacak bir kurul tarafından kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir yıl içinde çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 21-

3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının (s) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1-

Büyükşehir belediyesi ile bağlı ilçe ve alt kademe belediyelerinde bilgilendirme ve bilinçlendirme, yönlendirme ve özürllülerle ilgili her konuda sürekli danışmanlık hizmetleri dahil hizmet vermek üzere özürllü hizmetleri birimi oluşturulur. Bu birimler faaliyetlerini özürllülere hizmet amacıyla kurulmuş dernek ve bunların üst kuruluşlarıyla işbirliği halinde sürdürürler. Özürllü hizmetleri birimlerinin kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ve Özürllüler İdaresi Başkanlığı tarafından kanunun yayımını izleyen bir yıl içinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 22-

03.04.1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin, 81 inci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"81) Belediyelerce işletilen veya belediyelerin işletim hakkını imtiyaz sözleşmeleriyle devrettiği her türlü toplu taşıma araçlarının özürllülerin yararlanmasına ve ulaşabilirliği ile Türk Standartları Enstitüsü standartlarına uygunluğunu sağlamak, Özürllü Kimlik Kartına sahip özürllüler ile zorunlu refakatçilerinin ücretsiz ulaşımalarıyla, kendilerini geliştirmelerini ve toplumsal yaşamla bütünleşmeleri için gerekli tedbirleri almak, sosyal, kültürel, eğitsel, sanatsal ve sportif etkinliklerden indirimli veya ücretsiz yararlanması ile belediyelerce işletilen veya kiraya verilen büfe, tuvalet, otopark vb. işyerlerinin %10'unun öncelikli olarak özürllüler tarafından işletilmesi ve istihdamını sağlamak. Adı geçen işyerlerinin tahsisinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

MADDE 23-

1580 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 9-

İl belediyeleriyle son nüfus sayımına göre nüfusu 50.000 ve üzeri olan ilçe ve belde belediyelerinde bilgilendirme ve bilinçlendirme, yönlendirme ve özürlerle ilgili her konuda sürekli danışmanlık hizmetleri dahil hizmet vermek üzere özürle hizmetleri birimi oluşturulur. Bu birimler faaliyetlerini özürlerle hizmet amacıyla kurulmuş dernek, vakıf ve bunların üst kuruluşlarıyla işbirliği halinde sürdürürler. Özürle hizmetleri birimlerinin kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ve Özürle İdaresi Başkanlığı tarafından kanunun yayımını izleyen bir yıl içinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 24-

07.05.1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesinin (I) bendine aşağıdaki paragraf ve (I) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"Bilimsel gelişmelere paralel olarak, yeni doğanlarda çeşitli tarama yöntemleriyle tespiti mümkün olan özür ve hastalıklarla ilgili taramaların yapılması zorunludur."

"m) Rehabilitasyon hizmetlerinde kullanılan ortopedik ve diğer yardımcı araç ve gereçleri üretmek amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulacak kuruluşların açılış iznini vermeye Sağlık Bakanlığı yetkilidir.

Bu kurum ve kuruluşların açılış izninin verilmesine, üretim ve personel standardına, işleyiş ve denetimi ile daha önce açılmış olan kurum ve kuruluşların durumlarına ilişkin esaslar Sağlık Bakanlığı ve Özürle İdaresi Başkanlığınca müştereken 1 yıl içinde çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 25-

05.06.1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslek Eğitimi Kanununun 10 ncu maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Özürlelerin çıraklık eğitimine alınmalarında Bakanlıkça merkezde ve illerde; hekim, fizyoterapist, psikolog, çocuk gelişimi ve eğitimcisi, özel eğitimci, sosyal çalışmacı, dil ve konuşma terapisti, iş ve meslek danışmanı, iş-üçüğü terapisti, rehber öğretmen, odyolog, eğitim odyoloğu meslek gruplarından en az üçünün biraraya geleceği bir kurul oluşturulur. Özürlelerin ilgi, istek, yetenek ve becerileri doğrultusunda ve sağlık kurulu raporunu da dikkate almak suretiyle hangi meslek dalında eğitim alacaklarına kurul karar verir."

MADDE 26-

01.07.1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin 2 nci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"65 yaşını doldurmadığı halde bakıma muhtaç olduklarını Özürlelere Verilecek Sağlık Kurulu Raporu Yönetmeliğine uygun alınmış sağlık kurulu raporu ile kanıtlayanlarla, durumlarına uygun bir işe yerleştirilemeyen ve yukarıdaki şartları taşıyan yardıma muhtaç özürlelere, 16 yaşından büyük olanlar için belirlenen asgari ücretin yarısı tutarında bakım aylığı bağlanır. Bu fıkra hükmünden yararlananlar ile eş ve çocuklarının, ayakta veya yatarak teşhis ve tedavileri Devlet hastanelerinde ücretsiz olarak sağlanır."

MADDE 27-

2022 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 28-

22.05.2003 tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1-

Özel eğitim merkez ve okullarında veya diğer okullarda eğitim-öğretim gören ve bu kurumlara gidip gelebilmek, eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilmek için zorunlu bir ebeveyn refakatçi ihtiyacı bulunduğu eğitim-öğretim kurumunca belgelendirilen her yaştaki özürle'nün ebeveynleri iş gününün belirli saatlerinde işyerlerinde idari izinli sayılır. Konuyla ilgili usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Özürle İdaresi Başkanlığı, en büyük işçi ve işveren sendikaları ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu temsilcilerinden oluşturulacak kurul tarafından kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 29-

14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 34-

Özel eğitim merkez ve okullarına veya diğer okullarda eğitim-öğretim gören ve bu kurumlara gidip gelebilmek, eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilmek için zorunlu bir ebeveyn refakatçi ihtiyacı bulunduğu eğitim-öğretim kurumunca belgelendirilen her yaştaki özürünün ebeveynleri iş gününün belirli saatlerinde kurumlarınca idari izinli sayılır. Konuyla ilgili usul ve esaslar Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı'nın koordinatörlüğünde Milli Eğitim Bakanlığı, Özürülüler İdaresi Başkanlığı, toplu görüşme çalışmalarına katılan memur konfederasyonları ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu temsilcilerinden oluşturulacak kurul tarafından kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 30-

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 50 nci maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özürülüler için sınavlar özür grupları ve ulaşılabilirlikleri dikkate alınarak ayrı yapılır."

MADDE 31-

13.4.1994 tarihli ve 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin (u) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"u) Kadınlara, güçsüzlere, özürülülere ve küçüklere karşı şiddetin ve ayrımcılığın teşvik edilmemesi"

MADDE 32-

28.12.1993 tarihli ve 3960 Sayılı Kalıtsal Hastalıklarla Mücadele Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Devlet, kalıtsal kan hastalıklarından Thalessemia ve Orak Hücreli Anemi dahil olmak üzere, bütün kalıtsal kan hastalıklarıyla ve özürülülüğe yol açan diğer kalıtsal hastalıklarla koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında mücadele eder."

MADDE 33-

13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasına (n) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"o) Özürülülerin araçları için ayrılmış park yerlerine "

"(o) bendinin ihlali halinde para cezası iki kat arttırılır."

MADDE 34-

08.06.1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesine (m) bendi eklenmiştir.

"m) Yurt içinden veya yurt dışından, malul ve sakatlara hibe edilen ve özel surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan motorlu veya motorsuz koltuklar, bisiklet, motorsiklet, binek otomobilleri ve minibüsler"

MADDE 35-

14.07.1965 tarihli ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kariyer mesleği olan özürülülerin mesleklerine uygun münhal kadrolara atanması, münhal kadrolarının bulunmaması halinde geçici görevle mesleklerinde çalıştırılmaları, bu durumda olanların öncelikle boşalacak münhal kadrolara atanmaları, mesleklerini icra veya infaza yardımcı her türlü araç ve gerecin kurumlarınca temin edilmesi esastır. Özürülülerin Devlet memurluğuna alınma şartları ile hangi işlerde çalıştırılacakları, mesleklerini icra ve infazda hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceği hususları Maliye, Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları, Özürülüler İdaresi Başkanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonunca müşterek olarak bu kanunun yayımı tarihinde 6 ay içerisinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 36-

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 50 inci maddesine son fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Özürülüler için açılan sınavlarda azami yaş sınırı 45'tir. Yeterlilik sınavlarında alt sınır ve üzeri puan alan özürülüler ayrıca sözlü sınava tabi tutulamaz. Sınavı kazanan özürülü sayısının atanacak özürülü sayısından fazla olduğu hallerde atama yüksek puandan düşük puana doğru sırası ile yapılır. Özürülüler için yapılacak olan sınavlarda Türkiye Sakatlar Konfederasyonunca önceden bildirilecek temsilcinin gözlemci olarak bulundurulması zorunludur."

MADDE 37-

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 41 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu kanun hükümlerine göre atanacak zihinsel özürülüler için asgari eğitim şartı aranmaz."

MADDE 38-

22.01.1990 tarih ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 2-

Rehabilitasyon ve eğitim merkez ve okullarında veya diğer okullarda eğitim-öğretim gören ve bu kurumlara gidip gelebilmek, eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilmek için zorunlu bir ebeveyn refakatçi ihtiyacı bulunduğu eğitim-öğretim kurumunca belgelendirilen her yaştaki özürünün ebeveynleri iş gününün belirli saatlerinde kurumlarınca idari izinli sayılır. Konuyla ilgili usul ve esaslar Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı'nın koordinatörlüğünde Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Özürülüler İdaresi Başkanlığı, toplu görüşme çalışmalarına katılan Memur Konfederasyonları ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu temsilcilerinden oluşturulacak kurul tarafından kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 39-

18.01.1972 tarihli ve 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 73 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 73-

Noter, ilgilinin işitme, konuşma veya görme özürülü olduğunu anlarsa, mali sonuç doğurmayan iş ve işlemler için özürünün isteğine bağlı olmak üzere; işlemler iki tanık huzurunda yapılır.

İlgilinin işitme veya konuşma özürülü olması ve yazı ile anlaşma imkanının da bulunmaması halinde, iki tanık ve antlı tercüman bulundurulur."

MADDE 40-

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 75 inci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir noterlik işleminde imza atılmış veya imza yerine geçen el işareti yapılmış olmasına rağmen, ilgilinin istemi veya noterin uygun görmesiyle, işlemin niteliği, imzayı atan veya el işaretini yapan şahsın (adına işlem yapılan ve imza atabilen görme özürülüler hariç) durumu ve kimliği bakımından noter tarafından gerekli görülürse, yukarıdaki fıkradaki yöntem doğrultusunda tanık tercüman veya bilirkişinin parmağı da bastırılır. Mühür kullanılması halinde parmağının da bastırılması zorunludur".

MADDE 41-

05.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 34 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına alenileşmiş güzel sanatlar eserlerinden ibaresinden sonra gelmek üzere "Ticari gaye gütmeksizin görme özürülüler için özel harflerle basılmış kabartma kitapları, ses kaseti ve CD'lerin nüshalar halinde çoğaltılması" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 42-

29.05.1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özürülüler İdaresi Başkanlığı tarafından özürülülere yönelik olarak hazırlanan veya hazırlatılan projeler ile Başkanlığın faaliyetlerinde kullanılmak üzere, bu maddede sayılan gelirlerin %1'i Özürülüler İdaresi Başkanlığı bütçesine özel ödenek kaydedilir. Bu ödenekten harcanmayan tutarlar, gelecek yıllar bütçesine devren ödenek kaydedilir."

MADDE 43-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 2- Başkanlıkta özel önem ve öncelik taşıyan konularda Başkana yardımcı olmak üzere 20 Başkanlık Müşaviri görevlendirilebilir. Başkanlık Müşavirleri Başkanlık Makamına bağlıdır."

MADDE 44-

25.03.1997 tarihli ve 571 sayılı Özürülüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1- Kamu kurum ve kuruluşları ile özürülülere hizmet veren özel kuruluşlar, özürülülere hizmet amacıyla kurulmuş vakıflar, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu, üye federasyonlar ve dernekler özürülülere ilişkin bilgileri bu kanunun yayımlandığı tarihten itibaren 3 ay içinde, bilgi değişikliklerini olduğu tarihten itibaren 1 ay içinde Özürülüler İdaresi Başkanlığı'na bildirir."

"Ek Madde 2- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59 uncu maddesini "Başbakan Müşavirliklerine" ibaresinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Özürülüler İdaresi Başkanlığı'na ait başkan, başkan yardımcısı, daire başkanı, şube müdürü ve uzman"

"Ek Madde 3- Ek madde 2 de sayılan görevlere atama yapılabilmesi için 4 yıllık yüksek okul mezunu olmak koşulu aranır.

MADDE 45-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (h) bendine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.
"Başbakan veya Özürlüler İdaresi Başkanlığının bağlı olduğu Bakanlığın uygun görüşü ile özürlü kimlik kartı hazırlama ve/veya verme yetkisi ilgisi olan kamu kurum ve/veya kuruluşlara/idarelere devredilebilir. Özürlü Kimlik Kartı hazırlama ve verme usul ve esasları ilgili kurum ve/veya kuruluşlarla/idarelerle Özürlüler İdaresi Başkanlığınca birlikte bir yıl içerisinde hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 46-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesinin (b) bendine "erken teşhis" ibaresinden sonra gelmek üzere "süreğen hastalık" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 47-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"Madde 7-

Başkanlığın ana hizmet birimleri şunlardır;

- a) Tıbbi Hizmetler Dairesi Başkanlığı,
- b) Eğitim Dairesi Başkanlığı,
- c) Sosyal Hayata Uyum, Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam Dairesi Başkanlığı
- d) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı."

MADDE 48-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 10 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
"Sosyal Hayata Uyum, Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam Dairesi Başkanlığı

MADDE 49-

Sosyal Hayata Uyum, Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır;

- a) Özürlülerin sosyal hayata uyumları konusunda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliği sağlamak,
- b) Özürlülerin sosyal hayata uyumları konusunda teklif ve projeler hazırlamak ve hazırlatmak, bunları incelemek, değerlendirmek ve uygulamak,
- c) Özürlülerin günlük hayatlarında karşılaştıkları fiziki ve mimari engellerin kaldırılması ve bu konudaki standartların belirlenmesi için teklifler hazırlamak ve hazırlatmak,
- d) Özürlülerin topluma uyumunu kolaylaştırmak için sosyal yardım kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını düzenlemek üzere ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak,
- e) Kamuya açık sosyal, kültürel ve sportif tesis ve alanlar ile kitle iletişim ve ulaşım araçlarında özürlülerin faydalanmasını sağlayıcı tedbirleri araştırmak, değerlendirmek ve teklifler hazırlamak,
- f) Özürlülerin mesleki rehabilitasyonu ve istihdamı ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,
- g) Özürlülerin mesleki rehabilitasyonu ve istihdamı ile ilgili konularda teklif ve projeler hazırlamak ve hazırlatmak, bunları incelemek, değerlendirmek ve uygulamak,
- h) Mesleki rehabilitasyonun yaygınlaştırılması için teklif ve projeler hazırlamak ve hazırlatmak,
- i) İstihdamı kısıtlayan engellerin kaldırılmasını, istihdam alanlarının genişletilmesini, esnek çalışma biçimlerini ve özürlülerin kendi işini kurmalarını teşvik edici teklifler hazırlamak ve tedbirler almak,
- j) Başkanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak."

MADDE 50-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

Madde 11- Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nın görevleri şunlardır;

- a) Başkanlığın uluslar arası ilişkilerini düzenlemek ve yürütmek,
- b) Özürlülere yönelik oluşturulan sosyal politikaları uluslar arası ve ülkeler ölçeğinde izlemek ve değerlendirmek,
- c) Uluslar arası düzeyde özürlülere yönelik faaliyet gösteren kurum ve kuruluşları belirlemek, bu kurum ve kuruluşlarla ilişki ve işbirliği kurmak, sürdürmek, geliştirmek,
- d) Özürlülere yönelik faaliyetlerde uluslar arası kurum ve kuruluşlardaki gelişmeleri takip etmek, özürlülerin sorunlarını ve çözüm yollarını ortak araştırmak, ortaya çıkan sorunlar hakkında ortak inceleme ve araştırmalar yapmak ve yaptırmak, bu konuda ortak proje ve teklifleri hazırlamak ve hazırlatmak,
- e) Özürlülerle ilgili uluslar arası gelişmeleri takip etmek, andlaşma ve sözleşmelerin ülkemizdeki uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve denetlemek,
- f) Başkanlığın koordinatörlüğündeki uluslar arası düzeyde özürlülere yönelik faaliyetler için teşkil edilen kurullara ve organizasyonlara sekreteryaz hizmetleri yapmak,
- g) Başkanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak."

MADDE 51-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14-

Başkanlığın yardımcı hizmet birimleri şunlardır;

- a) Personel, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,
- b) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı,
- c) Savunma Uzmanlığı.

MADDE 52-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Personel, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Madde 15- Personel, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır;

- a) Başkanlığın insan gücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmalarını yapmak, personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak,
- b) Başkanlık personelinin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek,
- c) Başkanlık personeli ile ilgili eğitim planını hazırlamak, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,
- d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,
- e) Başkanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,
- f) Başkanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- g) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- h) Araştırma, proje ve taahhüt işlerinin yapılmasını sağlamak,
- i) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma, satın alma işlemlerini yürütmek,
- j) Başkanlığın mali işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,
- k) Başkanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak."

MADDE 53-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı

Madde 16-

Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır;

- a) Başkanlık birimlerinin bilgi işlem ve otomasyon ihtiyacını karşılamak ve yürütmek,
- b) Bilgi işlem teknolojilerdeki gelişmeleri takip etmek, yenilikleri izlemek, değerlendirmek ve yeniliklerin temini için önerilerde bulunmak,
- c) Özürlülere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanma amacıyla kullanılmak üzere özürlüler kimlik kartı hazırlamak
- d) Başkanlık birimlerinin iş akışlarını izleyerek etkin ve verimli iş, bilgi akışı ve iletişim düzenini sağlamak, bunlara yönelik gelişmeleri izlemek ve geliştirmek için önerilerde bulunmak,
- e) Veri tabanı ve bankasının oluşturulmasını sağlamak, bu konuda projeler hazırlamak ve hazırlatmak, bunları incelemek, değerlendirmek ve uygulamak,
- f) Verilerin derlenmesini, işlenmesini, değerlendirilmesini ve sonuçlandırılmasını sağlamak, bu konuda ilgili ulusal ve uluslar arası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- g) Ulusal ve uluslar arası kurum ve kuruluşlardan özürlülere yönelik istatistiki bilgilerin bilgi işlem ortamında toplanmasını sağlamak ve değerlendirmek,
- h) Başkanın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, Başkanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,
- i) Başkanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yayımlamak,
- j) Başkanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak."

MADDE 54-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 nci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 55-

571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 56-

17.07.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 48 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yaşlılık veya malullük aylığı almakta olan kadınlar için a bendinde, yaşlılık veya malullük aylığı alan erkeklerin eşleri için b bendinde yer alan prim süreleri aranmaz."

MADDE 57-

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 79- Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar ile geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler ve aylık alan aynı durumdakiler, hayatını başkasının yardım ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün oldukları sağlık kurulu raporu ile tespit edilenlerden resmî veya özel bakım merkezlerine gönderilenlerin veya evlerinde bakımı yapılanların, bakımlarına ilişkin ücretler ve masraflar, Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen esas ve miktarlarda kurumca sağlanır.

Bakım hizmetlerinin usul ve esasları Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu temsilcilerinden oluşan kurul tarafından kanunun yayımını takip eden 6 ay içinde hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 58-

1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 23- Sigortalılar ve kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanların yada hak kazandığı toptan ödemeyi almaktan vazgeçenlerin geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler ile kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık alan aynı durumdakiler, hayatını başkasının yardım ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün oldukları, sağlık kurulu raporu ile tespit edilenlerden resmî veya özel bakım merkezlerine gönderilenlerin veya evlerinde bakımı yapılanların bakımlarına ilişkin ücretler ve masraflar, Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen esas ve miktarlarda kurumca sağlanır.

Bakım hizmetlerinin usul ve esasları Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sosyal hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu temsilcilerinden oluşturulacak kurul tarafından kanunun yayımını izleyen bir yıl içinde hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 59-

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 35- Kurumlarından aylık almakta olanlar ile geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerden hayatını başkasının yardım ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün oldukları sağlık kurulu raporu ile tespit edilenlerden resmi veya özel bakım merkezlerine gönderilenlerin veya evlerinde bakımı yapılanların bakımlarına ilişkin ücretler, Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen esas ve miktarlarda kurumca sağlanır. Bakım hizmetlerinin yapılmasına ilişkin yönetmelik Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 60-

506 Sayılı SSK Kanununun 32. maddesine 25.08.1999 tarih ve 4447 sayılı Kanununun 3. maddesiyle eklenen ek alt bent yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan alt ben (25.08.1999-4447/3 md.) Protez, araç ve gereç bedellerinin %20'sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı ödeme tarihindeki 25.08.1971 tarihli ve 1475 Sayılı İş Kanununun 33. maddesine göre sanayi kesiminde çalışan on altı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin bir buçuk katından fazla olamaz.)

MADDE 61-

22.01.1990 tarih ve 399 sayılı KHK'ye geçici maddelerden önce gelmek üzere Ek-1 madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1-

Kurumlarından aylık almakta olanların geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerden hayatını başkasının yardım veya bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün oldukları sağlık kurulu raporu ile tespit edilenlerden resmi veya özel rehabilitasyon ve bakım merkezlerine gönderilenlerin veya evlerinde bakımı yapılanların bakımlarına ilişkin masraf ve ücretler, Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen esas ve miktarlarda kurumca ödenir.

Bakım hizmetlerinin usul ve esasları Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu temsilcilerinden oluşturulacak kurul tarafından kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir yıl içinde hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 62-

02.09.1971 tarih ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 35. maddesine (c) fıkrasından sonra gelmek üzere (d) fıkrası eklenmiştir.

"(d) Sigortalının başlangıcından asgari %40 oranında özür olduğu belgelenenler 15 yıldan beri sigortalı olmak 3600 gün prim ödemek şartıyla aylık bağlanır."

MADDE 63-

08.06.1949 tarih ve 5434 Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 1425 Sayılı Kanunla değişik 3 üncü maddesi teselsül sağlanarak ek madde 29'a dönüştürülen maddesinde fiili hizmet müddetleri ibaresinden sonra gelen 10 yıl ibaresi madde metninden çıkarılmış, yerine (5 yıl ibaresi eklenmiştir).

MADDE 64-

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 204. maddesinin sonuna aşağıdaki bent eklenmiştir.

"Birinci derecede özür çocuk için bu miktar 5 kat, ikinci derece özür çocuk için ise 3 kat olarak uygulanır".

MADDE 65-

4736 Sayılı Kanununun 1 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Herhangi bir sağlık kuruluşunun güvencesi altında bulunmayan özürülere verilecek Sağlık Kurulu Raporu için muayene, tetkik ve rapor ücreti alınmaz".

MADDE 66-

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 48: "Sigortalılar ve kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı alanların yada hak kazandığı toptan ödemeyi almaktan vazgeçenlerin geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler ile kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık alan yada hak kazandığı toptan ödemeyi almaktan vazgeçenlerle aynı durumdakiler, hayatını başkasının yardım ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün oldukları sağlık kurulu raporu ile tespit edilenlerden resmi veya özel bakım merkezlerine gönderilenlerin veya evlerinde bakımı yapılanların bakımlarına ilişkin ücretler ve masraflar Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen usul, esas ve miktarlarda kurumca sağlanır.

Bakım hizmetlerinin usul ve esasları Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı temsilcilerinden oluşacak bir kurul tarafından kanunun yayımını izleyen bir yıl içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

Özürölüler İçin Kimlik Kartı

MADDE 67-

Özürölüler İçin Kimlik Kartı, özürölülere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanılması için yeterli ve geçerli bir belgedir. Tüm kamu kurum ve kuruluşları özürölülere yönelik hizmetlerde bu kartı esas alır.

Mevzuat düzenlemeleri

MADDE 68-

Bu yasada sayılan hakların düzenlenmesi için ilgili kurum ve kuruluşlar, mevzuatlarında gerekli düzenlemeleri bir yıl içinde yapar. Bu düzenlemelerin her tür takibi Özürölüler İdaresi Başkanlığı tarafından yapılır.

Yönetmelikler

MADDE 69-

Bu Kanunda öngörölen yönetmelikler Kanunun yayım tarihinden itibaren bir yıl içerisinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 1-

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut umumi binalar, belediyelerin tasarrufu altındaki mevcut yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları vb. sosyal ve kültürel altyapı alanları, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıl içinde özürölülerin erişebilirliğine uygun duruma getirilir.

GEÇİCİ MADDE 2-

Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin özürölülerin erişebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıl içinde özürölüler için erişilebilir duruma getirilir.

Yürürlük

MADDE 70-

Bu Kanunun 56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66 ncı maddeleri 01.01.2006 tarihinden diğer maddeleri kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 71-

Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ENGELLİ HAKLARI ÖZET LİSTESİ

- 1 Devlet tiyatroları, gösterilerini özürölülere ücretsiz sunmaktadır TEL:0 312 310 19 45 Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğu İstiklal Caddesi Çirmen Sokak II.Evkaf Apt. Opera Ulus/ANKARA. www.devtiyatro.gov.tr)
- 2 Türk Hava Yolları ile seyahat halinde belirlenen esaslar doğrultusunda özürölüler %40 indirimden yararlanabilir. 90 212 444 0 849. www.thy.com.tr
- 3 Devlet Demiryolları ana hat yolcu trenleri ile seyahat halinde özürölüler %20 indirimden yararlanabilir. TCDD Genel Müdürlüğu Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Gar-ANKARA Faks : (0312) 324 40 61
- 4 Telsim (Cep Özel Engelliler) - Turkcell (Destekcell) Cep Telefonlarında Görüşme Ücretinden İndirimli Olarak Yararlanılabilir. 444 0 532 Turkcell Müşteri Hizmetleri www.turkcell.com.tr/ Telsim müşteri Hizmetleri 444 0 542 www.telsim.com.tr
- 5 Türk Standardları Enstitüsü ile birlikte özürölüler için özel düzenlemeleri içeren standartlar hazırlanmaktadır. 90 312 416 62 00, www.tse.org.tr
- 6 Özürölülerle ilgili sivil toplum örgütleri, 2908 sayılı kanuna göre dernekler, federasyonlar ve konfederasyon şeklinde örgütlenmiştir.
- 7 Özürölülerin profesyonel olarak spor yapmaları için Devlet Bakanlığı'na bağlı özürölüler spor federasyonları vardır. Gençlik ve Spor Müdürlüğu, 312 310 39 60 - 20 hat, Ulus İş hanı A Blok Ulus / ANKARA. www.gsgm.gov.tr
- 8 Oy kullanırken seçim kurullarının özürölüler için düzenleme yapmaları gerekmektedir. (572 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname Madde 26-27)

- 9 Belediyeler 572 sayılı kanun hükmünde kararname gereğince özürllere uygun düzenlemeleri standartlara uygun olarak yapmak zorundadır. (572 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Madde 3-4) Ankara Büyükşehir Belediyesi Hipodrom Cad. (Ofis Binası) No:18 Varlık/ANKARA Tel: 384 09 76/ İstanbul Büyükşehir Belediyesi: Saraçhane: (0212) 455 13 00 - Merter: (0212) 449 40 00/ İzmir Büyükşehir Belediyesi: Cumhuriyet Bulvarı No:1 Konak / İZMİR • Telefon : 232 482 11 70 • Faks : 232 446 48 18)
- 10 Belediyeler toplu taşıma araçlarından özürlleri ücretsiz veya indirimli olarak yararlandırmak zorundadır. (572 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Madde 3-4)
- 11 1580 Sayılı Belediyeler ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Yasası, belediyelere ait ve belediyeler tarafından işletilen veya kiraya verilen büfeler, otoparklar gibi işyerlerinin özürlleri tarafından işletilmesi konusunda kolaylık getirmiştir. (572 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Madde 3-4)
- 12 Özürllerin kullandığı araç ve gereçler il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından karşılanabilmektedir. (572 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Madde 17 Karanfil sokak No: 67 06640 Bakanlıklar / ANKARA 0312) 424 09 40 (5 hat) www.sydtf.gov.tr
- 12 İmar Mevzuatına ulaşılabilirlikle (fiziksel engellerin kaldırılmasıyla) ilgili hükümler eklenmiştir. Buna göre, kaldırımlar, yaya yolları, konutlar ve umumi binalar özürllerin ulaşılabilirliğine uygun olarak yapılmak durumundadır.
- 14 Özürlleri H sınıfı sürücü belgesi alarak özel tertibatlı araç kullanabilirler
- 15 H sınıfı sürücü belgesine sahip olan özürlleri yurt içinden aldıkları özel tertibatlı otomobillerde, katma değer vergisi indiriminden yararlanmakta ve taşıt alım vergisinden muaf tutulmaktadır
- 16 H sınıfı sürücü belgesi olan özürlleri den uygun şartları taşıyanların yurt dışından getirecekleri özel tertibatlı otomobiller için gümrük vergisi muafiyeti vardır.
- 17 El ve ayak fonksiyonunu tamamen yitirmiş bulunan özürlleri den yurt dışından getirecekleri özel tertibatlı minibüsler gümrük vergisinden muaftır Alo Gümrük Hattı :0 312 3068193 Fax : 0 312 3068945
- 18 Sosyal Güvenlik kuruluşlarınca karşılanan araç ve gereçlerin standartlara uygun olarak sağlanması gerekmektedir. (572 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Madde 20-22-23 0 312 430 83 49 numaralı faks, elektronik posta ile yapılacak başvurular ise bilgiedinme@ssk.gov.tr posta adresine yapılabilmektedir./ Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Necatibey Cad. No:37 06438 Ankara, (0.312) 231 07 51/Emekli Sandığı Bilgi Edinme Hattı:312 414 44 44/7
- 19 Yükseköğretim kurumuna girmeye hak kazanan ve kayıt yaptırarak öğretime başlayan öğrenci ilk yılında bulunduğu ilin valiliği bünyesindeki Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakfı'na başvurması durumunda, Başbakanlık bursundan yararlandırılır. Ayrıca yardımcı ders araç gereçlerinin temini konusunda özürlleri öğrenciyeye destek verilmektedir.
- 20 Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü'nün öğrenci yurtlarından özürlleri öğrenciler istemde bulunmaları halinde yararlanabilmektedirler. Ankara Bölge Müdürlüğü, 0 (312) 4301721 (3 Hat)
- 21 Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından uygulanan harç ve öğrenim kredisi tahsisinde %40 ve üzerinde özürlleri olduğunu belgeleyenlere öncelik tanınmakta ve harç kredisinin geri ödenmesinde yönetim kurulu kararı ile %50 indirim yapılmaktadır
- 22 2002/58 Sayılı Başbakanlık Genelgesi, özürlleri ye yönelik bir çok düzenlemenin uygulanmasını içermektedir.
- 23 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 7. maddesine göre, II sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi mallardan, münhasıran aracı sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibatlı bulunanların malul ve sakatlar

tarafından beş yılda bir defaya mahsus olarak bizzat kullanılmak üzere ve %90 ve üstü oranda raporu bulunan tüm özürllüer yeni otomobil ve bir kısım ticari araçlarda Ö.T.V.'den muafırlar. Maliye Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Dikmen Caddesi, No:2 Bakanlıklar / ANKARA Fax. 0312 425 78 16

- 24 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nun 4. maddesine göre, bizzat maluller tarafından kullanılan ve %90 ve üstü oranda raporu bulunan tüm özürllüer motorlu taşıtlar vergisinden müstesnadır. www.alomaliye.com
- 25 Serbest meslek erbabı ve ücretli çalışan özürllü vatandaşlarımız ile kendisi özürllü olmasa bile ailesinde özürllü kişi bulunan serbest meslek erbabı ile ücretli vergi indiriminden yararlanırlar
- 26 Kamu kurumlarının sakat memur çalıştırma yükümlülüklerinin yerine getirilmesinin takip ve denetiminden Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı sorumlu ve yetkilidir Devlet Personel Başkanlığı İzmir cad. No: 41 Kızılay/ Ankara Fax: 0 312 417 8832
- 27 Kurumlarca özürllü vatandaşlarımıza ayrılan boş devlet memuru kadroları için her yılın Nisan-Mayıs, Temmuz-Ağustos veya Ekim-Kasım dönemlerinde sınav açılmaktadır
- 28 Sınav duyuruları Devlet Personel Başkanlığı tarafından Resmi Gazete'de, tirajı yüksek ulusal gazetelerde ve TRT Televizyon ve radyo kanalları aracılığıyla yapılmaktadır. Kurumlar sınav duyurularında işin özelliği gerektirmediği sürece özür grupları arasında bir ayırım yapamayacağı gibi özür oranında da üst sınır getiremeyeceklerdir <http://www.memurlar.net/haber/25301>
- 29 Sınavlarda özürün özelliğine göre kurumların refakatçi bulundurması gereklidir. Ayrıca özür grupları dikkate alınarak sınav sorusu hazırlamak ve değerlendirmek üzere özel sınav kurulu oluşturulur
- 30 İşverenlerin belirli bir mesleği olan özürllüleri öncelikle meslekleri ile ilgili işlerde çalıştırmaları gerekmektedir
- 31 Kurum ve kuruluşlar çalışma yerlerini özürllü vatandaşlarımızın çalışmasını kolaylaştıracak şekilde düzenlemek gerekli tedbirleri almak ve özürllü vatandaşlarımızın çalışmaları ile ilgili özel araç ve gereçleri temin etmek zorundadır
- 32 Ülkemizde özürllü vatandaşlarımız için Türkiye İş Kurumu, Halk Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri, Özel Dershaneler, Belediyeler ve özürllülerle ilgili dernek ve vakıflar tarafından meslek edindirme kursları açılmaktadır İş ve İşçi Bulma Kurumu Adres: M. Rauf İnan Sok. No: 9 Sıhhiye/ANKARA Faks : (0 312) 435 66 59/Alo 180 İş Danışma Servisi
- 33 Özürllü vatandaşlarımızın çalıştığı kamu kurum ve kuruluşu özelleştirme kapsamındaysa, kapatma ve tasfiye halleri dışında özürllü vatandaşlarımız işten çıkartılmaz
- 34 Özelleştirme sonucunda özürllü vatandaşlarımızın çalıştığı kurum veya kuruluşun tasfiye edilmesi veya kapatılması halinde, işine son verilirse bulunulan ildeki Türkiye İş Kurumuna başvurulmalıdır. Bu durumda iş kaybı tazminatı, kanunun diğer çalışanlara tanıdığı hakların iki katı oranında ödenmektedir
- 35 Meslek edindirme kurslarından yararlanan özürllü vatandaşlarımıza işe yerleştirmede öncelik tanınır
- 36 Gerek kamu gerekse özel sektörde özürllü işçi olarak iş bulmayı sağlayacak kurum Türkiye İş Kurumudur.
- 37 Özürllü işçiler, diğer işçilere yapılan sosyal yardımlardan aynen yararlanırlar.
- 38 Toplu iş görüşmelerinde özürllü işçiler aleyhine hükümler konulamaz
- 39 Özürllü vatandaşlarımız kendi işini kurduğunda gelir vergisi indiriminden yararlanabilir
- 40 50 ve daha fazla işçi çalıştıran kamu %4, özel sektör işletmeleri % 3 özürllü çalıştırmak zorundadır.
- 41 Ceza paraları özürllü vatandaşlarımızın istihdamı, mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu için

kullanılmaktadır. Türkiye İş Kur Müdürlükleri

- 42 Yasal kotasının üstünde özürlü çalıştıran işverenleri sigorta primlerinin yarısı devlet tarafından karşılanmaktadır Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı 0312 458 70 00
- 43 Türkiye'de 268 özel eğitim okulu ve 351 özel eğitim ve rehabilitasyon kurumu vardır.
- 44 Tüm illerde Rehberlik ve Araştırma Merkezleri bulunmaktadır. Özürlü çocuğu olan aileler buralara başvurarak çocukları hakkında danışmanlık hizmeti alabilirler Rehberlik Araştırma Merkezleri İletişim Adreslerine Bakınız
- 45 Okullarda kaynaştırma eğitimine ağırlık verilmektedir
- 46 Görme engellilere okul öncesi dönemde gündüzlü, ilköğretim düzeyinde yatılı ve gündüzlü olarak eğitim verilmektedir Görme Engellilere Eğitim Veren Okullar Listesine Bakınız
- 47 İlköğretim okulunu bitiren görme özürlü öğrenciler öğrenimlerine normal okullarda kaynaştırma yoluyla devam etmektedirler Görme Engellilere Eğitim Veren Okullar Listesine Bakınız
- 48 Braille yazılmış ortaöğretim ders kitapları görme engelliler akşam sanat ve basım evi matbaasında basılıp ihtiyaç sahiplerine talep halinde ulaştırılmaktadır
- 49 İşitme engellilere okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde gündüzlü ve yatılı olarak eğitim hizmeti verilmektedir İşitme Engelli öğrencilere eğitim veren okullar listesine bakınız
- 50 İşitme engelli öğrenciler meslek liselerine sınavsız yerleşebilmektedirler
- 51 Ortopedik özürliülere yatılı ve gündüzlü olmak üzere okul öncesi, ilköğretim ve meslek lisesi düzeyinde eğitim olanağı sunulmaktadır Ortopedik Engellilere Hizmet Veren Okullar Listesine Bakınız
- 52 Zihinsel engelliler eğitilebilir ve öğretilbilir olarak iki ayrı grup okulda eğitim almaktadırlar. Bunlar özür derecelerine göre yapılandırılmış okullarda yada kaynaştırma okulları veya sınıflarında eğitim alabilmektedirler.
- 53 Uzun süre hastanede yatan çocuklar için bazı hastaneler bünyesinde "Hastane İlköğretim Okulları" bulunmaktadır.
Hacettepe Üniversitesi Çocuk Hastanesi İlköğretim Okulu
Ankara Onkoloji Hastanesi İlköğretim Okulu
Ankara Atatürk Sanatoryum Hastanesi İlköğretim Okulu
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi İlköğretim Okulu
S.S.K.Ankara Çocuk Hastalıkları Hastanesi İlköğ. Okulu
Gazi Üniv. Tıp Fakültesi Hastanesi İlköğretim Okulu
Ankara Hastanesi İlköğretim Okulu
Dr.Sami Ulus Çocuk Hastanesi İlköğretim Okulu
GATA Çocuk Onkolojisi İlköğretim Okulu
- 54 Üniversite sınavı sırasında ortopedik ve görme özürlü bulunanlar için uygun düzenlenmiş sınav mekanları hazırlanır, görme özürliüler ve az görenler için 30 dakikalık ek sınav süresi verilir, sınav sorularını okuyacak ve söylenecek yanıtları yazacak uygun eğitimde ve düzgün diksiyonlu "yardımcı refakatçi" eşliğinde sınava girme olanağı tanınır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 06539 Bilkent-Ankara Tel: +90(312)298-7000 Fax: +90(312)266-4759

- 55 Az gören üniversite öğrencileri fakülte / yüksekokul / bölüm amirliklerine yazılı olarak başvurarak sınav sorularını büyük puntolu harflerle yazılmış olarak sağlayabilirler.
- 56 Ülkemizde rehabilitasyon hizmeti, tıbbi rehabilitasyon merkezlerinde verilmektedir.
- 57 Ülkemizde hamilelik döneminde bebeğin fiziksel ve zihinsel özürü olup olmadığının saptanması amacıyla genetik danışma merkezlerinde genetik danışma hizmeti sunulmaktadır.
- 58 Ülkemizde Ankara ve İstanbul'da olmak üzere özürülere yönelik hizmet götüren iki diş kliniği bulunmaktadır. 75. Yıl Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Talatpaşa Bulvarı Cebeci/ANKARA (Ankara Hastanesi Yanı)
Telefon : 0312 362 58 58
- Confı - Dent Ağız ve Diş Sağlığı Kliniği, açmış olduğu " Special CareDentalUnit" bölümüyle özürülere yönelik hizmet vermektedir. Büyükdere Cad. Akıncı Bayırı Sokak. No.12\ 1-2 Mecidiyeköy - İSTANBUL
Telefon: 0212 274 22 57
- 59 Sosyal güvenlik kurumlarında Bağ-Kur hariç olmak üzere (SSK,Emekli Sandığı) iyileştirme hükümleri sayesinde engelsiz sigortalılara nazaran daha erken emekli olma imkanı sağlanmıştır.
- 60 Trafik akışını engellemek koşuluyla park etmeye elverişli alanlara araç park edebilirler. (Özürü Kimlik Belgesini aracın ön yüzüne görünecek şekilde asmanız önemle rica olunur.)